

Zdravotní a existenciální aspekty nástupu dlouhověké společnosti

MUDr. Zdeněk Kalvach,
CSc.

Obyvatelé ve věku 90+ v ČR

(Kalvach, Burcin, Mikeš, Pavlík, 2004)

	1869	1930	1997	2050
Ženy	988	2 400	20 794	154 031
Muži	844	1 222	6 214	75 102
celkem	1 832	3 622	27 008	229 133

Stárnutí populace

- Relativní
 - Pokles porodnosti
- Absolutní
 - Pokles úmrtnosti v mladším věku – více lidí se dožije „stáří“
 - Pokles úmrtnosti ve „stáří“ – delší život ve „stáří“
 - Zestárnutí „babyboom“ generace
- Důsledek: Demografická panika, strach z výdajů – penze, služby, výkony, kapacity

Kofi Annan 2002

"Jsme uprostřed tiché revoluce, která svými zásadními ekonomickými, sociálními, kulturními, psychologickými a duchovními dopady daleko přesahuje oblast demografie.,,

- Nástup dlouhověké společnosti
- Změna paradigmatu – periodizace života, sociálních rolí, pojetí a smyslu „stáří“
- Transformace „práce“, služeb, podpory (péče)

Šance a výzva

- Skončil věk sirotků, vdovců, macech
- Zdravotní a funkční stav nově stárnoucích se trvale zlepšuje – „stárí“ teprve od 75-80 let?
- Práceschopnost se prodlužuje
- Rozvoj bezvěké společnosti (A. Giddens)?
- Koncept úspěšného stárnutí a zdravého stárí

Šance a výzva

- Potřeba lidské práce a zaměstnatelnost klesá – běžná zaměstnatelnost do 45-50 let?
- Co s produktivním zdatným věkem 45-75 let?
- Co s 50 penzijními roky 60-110 let?
- Co s bismarckovským pojetím penze ekonomicky i lidsky + o čem je mezigenerační solidarita?
- Jde o indexy „závislosti“, nebo o průceschopnost?

Neexistují snadná rychlá řešení

- Zvýšit penze? Snížit penze?
- Jaká je sociálně spravedlivá penze umožňující seberealizaci?
- Trpký osud „babyboom“ generace

Zestárnutí generace babyboom

- Kolem 2015 tlak na penzijní systém
- Kolem 2030 tlak na služby
 - Pečující jsou již (ne)vychováni (imprinting bez „nové“ enabling geriatricie zato s eliminací casus socialis)
 - Primáři 50 let: promoce cca 2005
 - Staniční sestry 40 let: bakalář cca 2010

Zlepšování zdravotního stavu

- Účinná a účelná prevence chorob
- Pochopení a intervence zdravotního stavu ve stáří – funkční zdraví
 - Geriatricky vstřícná enabling medicína versus disabling praxe českého zdravotnictví
 - Prolomení „disease model“

Transformace služeb při ohrožení či ztrátě soběstačnosti

- Geriatricky gramotné služby – profesní výchova
- Disabling vs. enabling medicine: od péče k podpoře
- Nízkonákladové, vysoce účinné včasné intervence *versus* casus socialis
- 4 systémové změny tradičního pojetí služeb (v Evropě 1986 = 30 let úsilí, součinnosti):

Transformace služeb při ohrožení či ztrátě soběstačnosti

- 4 systémové změny tradičního pojetí služeb:
 - De-sektorializace
 - De-institucionalizace – příprava komunity, ageing in place, dobré sousedství
 - De-medicinalizace -nediskriminační, humanistická
 - De-profesionalizace – rodina jako součást týmu
- Koncept dlouhodobé péče (long-term care) jako třetího pilíře (nebo segregáční exkluze?? casus socialis)

Podpora zaměstnanosti a mezigenerační solidarity

- Age management
- Prevence předčasného penzionování a ageismu
- Výdělečná činnost seniorů
- Vytváření pracovních příležitostí
- Racionální rozvoj pracovních míst ve službách
- Podpora pečujících rodin

Zvyšování sociální participace

- Přirozený rozvoj obecního a spolkového života
- Účinné vzdělávání k podpoře participace a seberealizace
- Pružné reagování na problémy – viz fenomén „šmejdi“
- Podpora kontinuity versus umělá diskontinuita
- Soulad právních usancí s posouváním „hranice stáří“ (banální ageistické stereotypy)

Odmítnutí anonymního důchodcovství

- Od „důchodců“ k seniorům
- Od „důchodce“ k penzionovanému truhláři
- Posilování životního příběhu, osobnostní integrity, „stále jsem to já“

Posílení role obcí

- Systém integrovaných podpůrných služeb
- Strategické plánování
- Svorník desektorializace
- Depistáž a dispenzarizace křehkých seniorů ohrožených institucionalizací

Změna společenského povědomí

- Stáří jako sociální konstrukt
- Age mainstreaming
- Změna stereotypizací
- Bezvěká společnost
- Absorpční potenciál komunit – dobré sousedství
- Univerzální design, koncepce přístupnosti
- Služba místo ústavů (ty pro < 3 % seniorů)

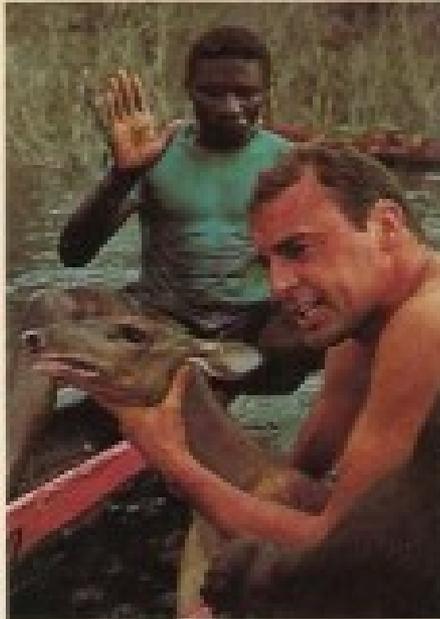
Času je málo a voda stoupá! Vadí to někomu? Vadí to státu“?

Time Is Short And The Water Rises

by John Walsh

Field Officer, International Society for the Protection of Animals

with Robert Gannon

Operation Gratitude:
The Story of the
Rescue of 10,000
Animals from Certain
Death in a
South American
Rain Forest.

Hrozí závažný sociální otřes

„2030 – Povstání starců“ (TV film, 2007)

Hrozí závažný sociální otřes „2030 – Povstání starců“ (TV film, 2007)

Hezký den a klidné sny

